

Estratègia d'impuls i suport al voluntariat en salut

**22 accions per a l'enfortiment del
voluntariat en salut. Horitzó 2030**

Autors:

Secretaria d'Atenció Sanitària i Participació

Alguns drets reservats

© 2024, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a la pàgina [web de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Unitat promotora:

Secretaria d'Atenció sanitària i Participació

1a edició:

Barcelona, febrer de 2024.

Assessorament editorial:

Gabinet del Conseller. Serveis editorials

Assessorament lingüístic:

Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut

Pla editorial 2024:

Núm. de registre: 9979

Disseny de plantilla accessible 1.07.

Oficina de Comunicació. Identitat Corporativa.

Presentació

L'Estratègia d'impuls i suport al voluntariat en salut que es presenta a continuació parteix de l'interès del Departament de Salut, a través de la Secretaria d'Atenció Sanitària i Participació —SASiP—, d'enfortir i visibilitzar d'una manera proactiva el voluntariat en l'àmbit de la salut, amb la intenció de posar en marxa accions que ajudin a implementar de manera efectiva la Carta del voluntariat en l'àmbit de la salut de l'any 2019 (CVS19).

Aquesta Estratègia, que s'ha elaborat de manera participativa, reconeix l'aportació del voluntariat al sistema de salut i també estableix les principals línies de treball i mecanismes de suport que promou el Departament de Salut a horitzó 2030, tenint en compte l'escenari que es preveu a la CVS19.

Aquesta Carta, elaborada de manera participada pel Departament de Salut, en col·laboració amb el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (actualment Drets Socials) i diferents agents de l'entorn de la salut, revisa el paper i la dimensió del voluntariat en l'àmbit de la salut, en reconeixement de la seva tasca i d'acord amb la seva evolució.

Per altra banda, el context postpandèmic en què s'emmarca aquest projecte ha aportat aprenentatges que poden donar impuls al voluntariat en salut. Ofereix, així, l'oportunitat de redefinir aliances amb entitats de voluntariat i organitzacions de salut per adaptar-se millor a noves necessitats de professionals, persones voluntàries i persones ateses.

Aquestes dues circumstàncies ens impel·leixen a teixir una xarxa sòlida d'actors que refermi, d'una banda, el paper del voluntariat en el sistema de salut i, de l'altra, permeti desenvolupar i adaptar formes innovadores de col·laboració i d'intervenció.

Carme Bertral i López

Secretària d'Atenció Sanitària i Participació
Departament de Salut

Sumari

1	Introducció	5
1.1	El voluntariat de salut en el context de l'agenda 2030.....	6
1.2	El voluntariat en salut en les polítiques públiques de salut.....	7
2	Descripció del procés participatiu per a l'Estratègia d'impuls i suport al voluntariat en salut	8
2.1	Resum de la metodologia d'elaboració de l'Estratègia	9
2.1.1	Posada en marxa del grup motor	9
2.1.2	Treball participatiu: entrevistes i sessió participativa	9
2.1.3	Elaboració dels documents finals	10
3	Oportunitats i reptes per a l'impuls i suport al voluntariat en salut	11
	Conclusions del treball participatiu	12
4	Eixos, àmbits i accions d'impuls i suport al voluntariat en salut	15
4.1	La importància de la coproducció en l'impuls i suport al voluntariat en salut	16
4.2	Marc estratègic: eixos temàtics, àmbits de treball i pla d'acció	17
	Eix 1. Posicionament i visibilització del voluntariat en salut.....	19
	Eix 2. Suport a la gestió i millora contínua	20
	Eix 3. Governança del voluntariat en salut.....	22
Annex I	Fitxes de les accions coordinades per la SASiP	23
	Eix 1. Posicionament i visibilització del voluntariat en salut.....	24
	Eix 2. Suport a la gestió i millora contínua	28
	Eix 3. Governança del voluntariat en salut.....	35
Annex II	Cronograma de desplegament de les accions coordinades per la SASiP	38

1

Introducció

1.1 El voluntariat de salut en el context de l'agenda 2030

L'Estratègia d'impuls i suport al voluntariat en salut se situa en un marc d'acció i de concertació que es projecta fins a l'any 2030 en el context dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides.

Fig. 1 Infografia dels objectius de desenvolupament sostenible

En aquest sentit és rellevant observar com l'impuls i suport al voluntariat pot contribuir a la consecució d'alguns d'aquests ODS de l'Agenda 2030.

Més específicament, es considera que el voluntariat en salut pot tenir un impacte en els següents ODS:

ODS 3. Salut i benestar. Busca garantir una vida sana i promoure el benestar per a tothom a totes les edats. El voluntariat en salut hi pot contribuir mitjançant tasques d'acompanyament i de suport a la salut de la comunitat, en activitats de centres i serveis de salut i en programes d'acompanyament a pacients, entre d'altres.

Fig. 2. Icona de l'ODS número 3.

ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides. Busca fomentar institucions sòlides i efectives, així com la participació ciutadana. El voluntariat pot tenir-hi un paper important, ja que promou la participació activa de les persones a les seves comunitats i en la governança local, i també pot contribuir a enfortir les institucions i a impulsar una participació ciutadana més inclusiva i significativa.

Fig. 3. Icona de l'ODS número 16.

ODS 17. Aliança pels objectius. S'enfoca en la col·laboració entre diferents actors per aconseguir un desenvolupament sostenible. El voluntariat en salut hi té un paper important, ja que les persones voluntàries poden contribuir a la millora del benestar comunitari en col·laboració amb entitats, centres i serveis de salut, el món local i la ciutadania.

Fig. 4. Icona de l'ODS número 17.

1.2 El voluntariat en salut en les polítiques públiques de salut

El [Pla de Salut de Catalunya 2021-2025](#) del Departament de Salut, que és l'instrument i marc de referència per a totes les actuacions públiques en matèria de salut de la Generalitat de Catalunya, està orientat a millorar la salut i el benestar de la població els anys vinents.

Una de les seves palanques transversals és la participació de la ciutadania, en què es reconeix la importància de la col·laboració i la implicació activa de la ciutadania en l'àmbit de la salut, fet que emmarca i facilita l'impuls del voluntariat en salut.

És per aquest motiu que dos objectius específics aborden qüestions relacionades amb la participació i l'enfortiment comunitari que, al seu torn, impacten en l'àmbit del voluntariat:

- Objectiu específic 3.7.26: desplegar la salut comunitària amb implicació local i equitat.
- Objectiu específic 4.11.38: garantir la participació ciutadana individual i col·lectiva com a motor de canvi.

Per la seva banda, el [Marc de participació ciutadana en salut](#), elaborat de manera participada per la Secretaria d'Atenció Sanitària i Participació l'any 2017, té com a finalitat promoure i fomentar la participació ciutadana en els diferents àmbits del sistema nacional de salut, i reconeix el voluntariat com un tipus de participació activa de la ciutadania.

A més, també destaca la importància de promoure'l i d'establir mecanismes de col·laboració i coordinació entre voluntariat, professionals i les institucions per avançar cap a una salut i atenció sanitària centrada en les persones.

Finalment, la [Carta del voluntariat en l'àmbit de la salut 2019](#), "Un impuls al voluntariat per una salut més propera", que va promoure la mateixa Secretaria, presenta els principals aspectes que han de guiar la gestió del voluntariat en l'àmbit de la salut, amb l'ànim d'esdevenir una eina d'utilitat per als centres i serveis de salut.

Fig. 5. Marc de participació ciutadana en salut

Fig. 6. Carta del voluntariat en l'àmbit de la salut 2019

2

Descripció del procés participatiu per a l'estratègia d'impuls i suport al voluntariat en salut

2.1 Resum de la metodologia d'elaboració de l'estratègia

L'Estratègia d'impuls i suport al voluntariat en salut s'ha elaborat en el període comprès entre l'octubre de 2022 i el novembre de 2023. Al llarg d'aquests mesos s'ha dut a terme el procés de treball següent:

2.1.1 Posada en marxa del grup motor

Tasca 1. Constitució del grup motor en el marc de la SASiP, encarregat de promoure i coordinar el procés de treball.

Tasca 2. Elaboració dels materials per garantir una participació amb informació suficient i disseny metodològic del treball participatiu.

2.1.2 Treball participatiu: entrevistes i sessió participativa

Tasca 3. Entrevistes de situació a agents clau.

Es van portar a terme vuit entrevistes de situació a una mostra de persones en l'àmbit del voluntariat en salut per recollir propostes, opinions, punts de vista i suggeriments per a la millora del voluntariat.

Les entrevistes van seguir el guió següent:

- Primera seqüència

“Tenint en compte els elements clau de la CVS19, es podrà considerar que l'Estratègia d'impuls i suport al voluntariat en salut haurà estat un èxit si...”

- Segona seqüència

“Tenint en compte els aspectes esmentats anteriorment, i els teus coneixements, per promoure el voluntariat en salut:

- Quins aspectes van bé actualment?”
- Quines actuacions s'haurien de desenvolupar per avançar en la millora del voluntariat en salut?”

- Tercera seqüència

Priorització de les actuacions proposades a la seqüència anterior.

Tasca 4. Celebració d'una jornada participativa (*)

El 22 de febrer de 2023 es va dur a terme una sessió participativa a l'edifici Salvany del Departament de Salut, en què professionals amb coneixement i experiència de la realitat del voluntariat en salut van compartir propostes d'accions per contribuir a avançar en la seva millora, en el que es preveu a la CVS19.

Hi van assistir seixanta-una persones representatives de diferents entitats i àmbits del sistema de salut: atenció primària i comunitària, atenció hospitalària, atenció sociosanitària i atenció a la salut mental i addicions.

Al llarg de la sessió es va desenvolupar el següent esquema de reflexió estratègica:

Seqüència 1. Identificació d'aspectes que van bé / bones pràctiques i accions de millora tenint en compte les línies de treball de la CVS19.

Seqüència 2. Prioritats d'actuació - Tenint en compte les accions de millora identificades, fer una prioritització preliminar considerant les variables d'impacte i factibilitat.

Seqüència 3. Idees força – Ronda final per ressaltar idees força que permetin valorar quines són les prioritats de millora.

* El procés participatiu dut a terme ha estat de caire consultiu. Les persones participants ho han fet a títol individual i no institucional.

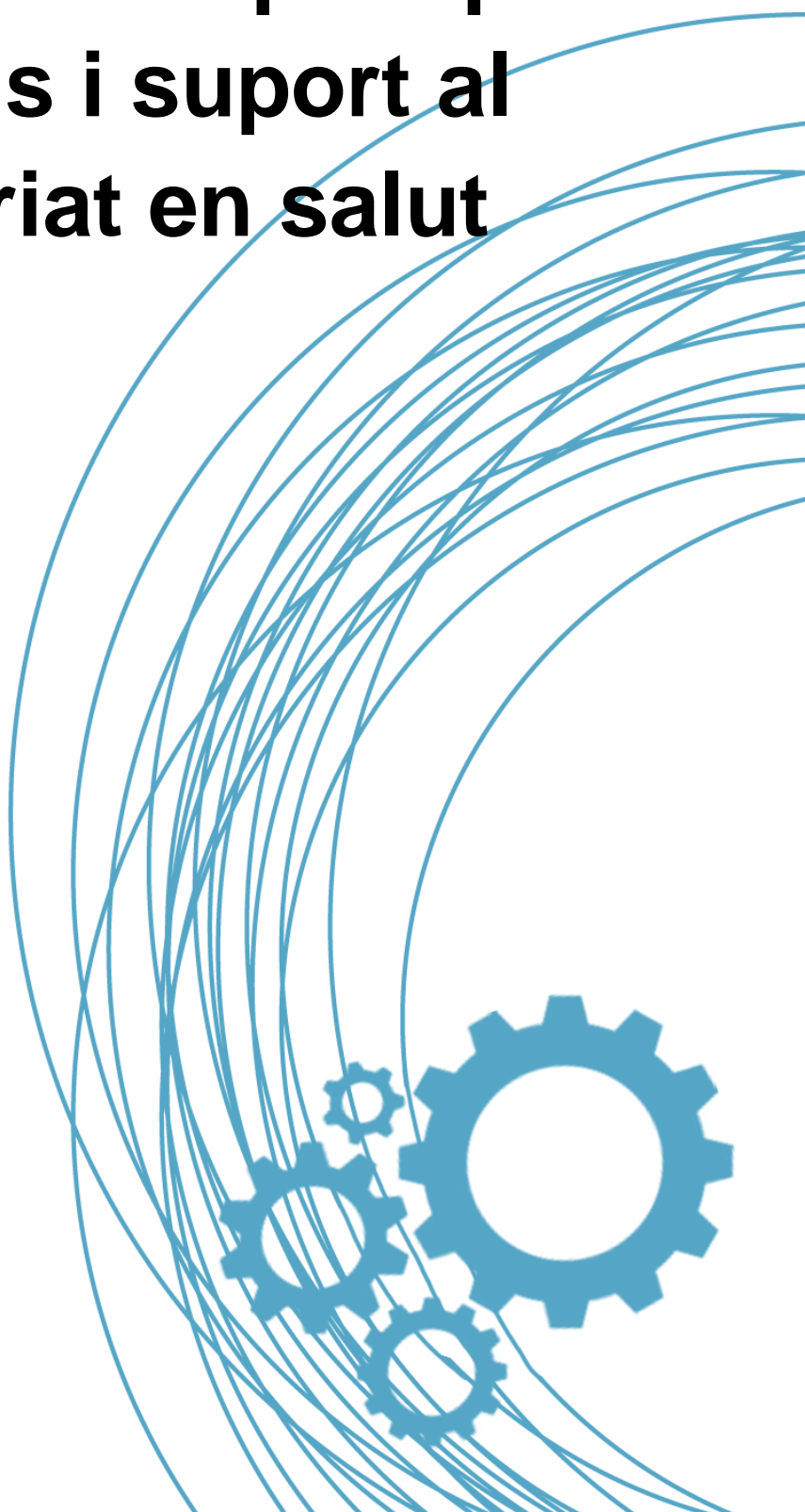
2.1.3 Elaboració dels documents finals

Tasca 5. Elaboració d'un resum de les entrevistes i de la jornada participativa.

Tasca 6. Elaboració del document "Estratègia d'impuls i suport al voluntariat en salut" tenint en compte els resultats del treball participatiu.

3

Oportunitats i reptes per a l'impuls i suport al voluntariat en salut

Conclusions del treball participatiu

A continuació, es presenten les idees força creades a partir el treball participatiu que recull les aportacions de les persones entrevistades i de la sessió participativa, tenint en compte els diversos àmbits que aborda la CVS19. Per elaborar aquestes conclusions s'ha treballat de manera agregada i, en cap cas, no es comprometen opinions individuals.

Com a resultat d'aquesta fase s'identifiquen els **àmbits de treball** següents:

Missió i posicionament del voluntariat en salut

Idees força:

- És important incentivar que els centres i serveis de salut abordin la definició sobre el paper del voluntariat i que esdevingui una línia estratègica de les organitzacions.
- Es considera necessari definir i clarificar bé què és el voluntariat i quina és la seva funció i el seu rol en els centres i serveis de salut. L'objectiu és endreçar millor les tasques que fan i que poden fer les persones voluntàries.
- A més, cal continuar refermant que la seva tasca principal consisteix en l'acompanyament a les persones malaltes, que en cap cas no es pretén substituir els professionals sanitaris.

Visibilització del voluntariat en salut i estratègies de captació

Idees força:

- És rellevant donar a conèixer en els centres i serveis de salut els recursos existents.
- També cal incidir en la contribució del voluntariat en relació amb la responsabilitat social de les organitzacions.
- Cal continuar posant en valor la tasca de la persona voluntària i disposar de models de captació de proximitat adaptats a les demandes i necessitats de la població atesa, dels diferents territoris, dels àmbits assistencials i proveïdors.
- Es considera necessari dur a terme accions segmentades adreçades a públics clau i que incideixin en la gent jove, la cerca de paritat de gènere entre persones voluntàries, l'àmbit rural i en l'àmbit dels mateixos professionals de la salut.

Reforç de la figura del referent i eines de suport a la gestió del voluntariat en salut

Idees força:

- Cal incidir en el suport als centres i serveis de salut en la implementació efectiva dels programes de voluntariat.
- És important reforçar la figura de la persona referent del voluntariat. S'ha de tendir a la seva especialització per poder desenvolupar adequadament les polítiques de voluntariat als centres.

Sensibilització i capacitatció en l'àmbit del voluntariat en salut

Idees força:

- Cal reforçar la formació adreçada a persones voluntàries en àmbits actualment poc coberts que són i seran clau, com l'acompanyament en el final de la vida, la soledat i l'impacte de les noves tecnologies, entre d'altres.
- S'ha de fomentar la formació sobre voluntariat adreçada a professionals dels centres i serveis de salut, a la figura del referent i a les persones estudiants de professions de l'àmbit de la salut.

Cura de la persona voluntària

Idea força:

- És un tema cabdal el fet de tenir cura de les persones voluntàries al llarg de tota la seva implicació.

Millora contínua del voluntariat en salut

Idea força:

- Per poder fer una avaluació continuada i comparada del voluntariat en salut, i avançar en la millora del sistema, cal impulsar criteris de qualitat, reconèixer la tasca de les persones voluntàries i crear un segell de bones pràctiques per als centres i serveis de salut impulsors de voluntariat.

Creació d'espais de governança del voluntariat en salut

Idees força:

- Es considera important la creació d'un espai compartit de governança del voluntariat en salut.
- És rellevant que aquest espai treballi de manera transversal i possibiliti la trobada, l'intercanvi d'informació, de bones pràctiques i un marc d'avaluació, alhora que es conformi com el paraigua que empari els agents implicats en el voluntariat en salut.

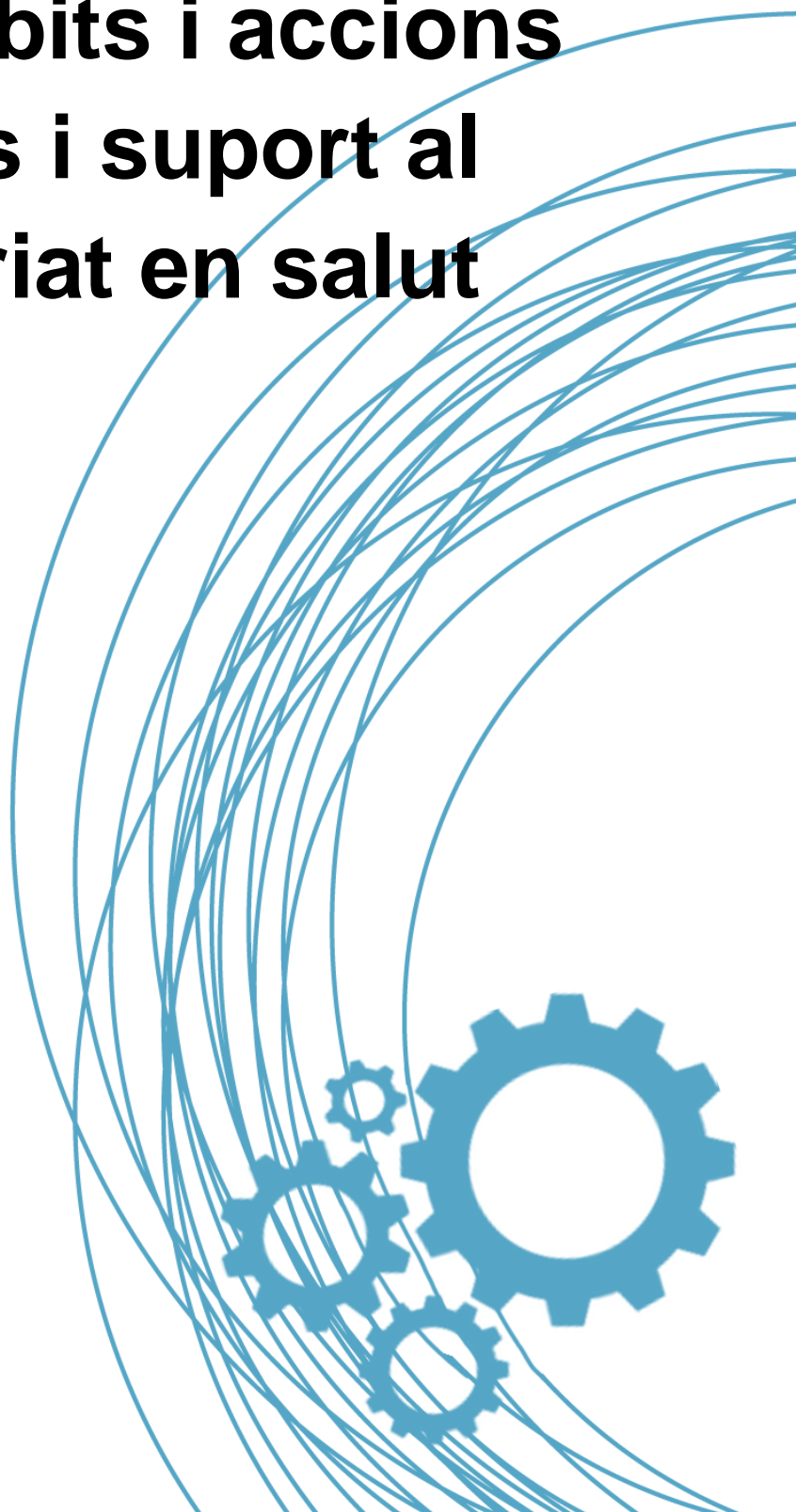
Reforç de la incidència del voluntariat en salut en espais de participació del Departament de Salut

Idea força:

- Cal facilitar que el voluntariat en salut tingui presència en diferents espais de participació del Departament de Salut.

4

Eixos, àmbits i accions d'impuls i suport al voluntariat en salut

4.1 La importància de la coproducció en l'impuls i suport al voluntariat en salut

L'impuls i el suport al voluntariat en salut depèn de l'actuació de múltiples actors amb competències i funcions diferents, com és el cas de les administracions, les entitats, els proveïdors i els professionals. És per aquest motiu que aquesta Estratègia dona importància a la coproducció, és a dir, a l'actuació conjunta entre tot aquest ampli ventall d'actors.

La coproducció representa una oportunitat perquè:

- Promou la participació i fomenta el sentit de responsabilitat i compromís social dels actors implicats. Per tant, es promou una cultura de solidaritat i de cooperació que contribueix a avançar col·lectivament cap als objectius proposats.
- Permet aprofitar els recursos disponibles i evitar la duplicació d'esforços.
- Permet que diferents actors s'uneixin per enfortir el voluntariat en salut i assegurar-se que les persones voluntàries comptin amb més i millor acompanyament.

En resum, aquesta coproducció és fonamental per enfortir-lo, promoure la participació ciutadana, aprofitar els recursos disponibles i millorar la coordinació entre els diferents agents.

Tenint en compte aquest marc de partida, l'Estratègia planteja diferents tipus d'accions. D'una banda, identifica accions promogudes i coordinades des de la SASiP i que es desplegaran en col·laboració amb altres actors. De l'altra, estableix accions per ser concretades i impulsades des d'un marc de coproducció més extens, mitjançant el colideratge en un entorn més ampli.

Per tant, la implementació d'aquesta Estratègia cal que compti amb el compromís i la corresponsabilitat dels diferents actors, d'acord amb una CVS19 que reconeix el voluntariat com un valor social i de país, en un sistema de salut centrat en la persona.

4.2 Marc estratègic: eixos temàtics, àmbits de treball i pla d'acció

L'Estratègia d'impuls i suport al voluntariat en salut gira a l'entorn de tres eixos temàtics que es concreten en vuit àmbits de treball, que s'alineen amb els resultats del treball participatiu així com amb els aspectes que es tracten a la CVS19.

- **Tres eixos temàtics:**

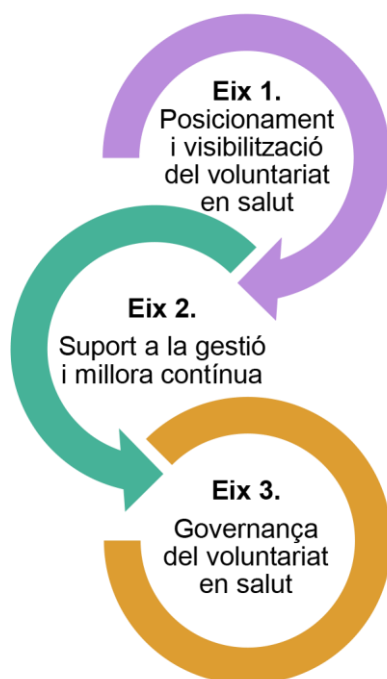

Fig. 7. Eixos temàtics de l'Estratègia d'impuls i suport al voluntariat en l'àmbit de la salut

- **Vuit àmbits de treball:**

1. Missió i posicionament del voluntariat en salut.
2. Visibilització del voluntariat en salut i estratègies de captació.
3. Reforç de la figura del referent i eines de suport a la gestió del voluntariat en salut.
4. Sensibilització i capacitació en l'àmbit del voluntariat en salut.
5. Cura de la persona voluntària.
6. Millora contínua del voluntariat en salut.
7. Creació d'espais de governança del voluntariat en salut.
8. Reforç de la incidència del voluntariat en salut en espais de participació del Departament de salut.

- **Pla d'acció d'impuls i suport al voluntariat en salut:**

Els vuit àmbits de treball es concreten en vint-i-dues accions que contribuiran a impulsar el voluntariat en salut durant els propers anys i que s'aniran revisant i actualitzant a mesura que avanci la implementació d'aquesta Estratègia. Es distribueixen de la manera següent:

- Catorze accions promogudes i coordinades per la SASiP. L'annex 1 d'aquest document recull la fitxa descriptiva d'aquestes accions i l'annex 2 presenta el cronograma previst per a la seva implementació.
- Vuit accions de coproducció.

La SASiP té el propòsit de visibilitzar periòdicament els avenços en el desplegament de l'Estratègia.

Eix 1. Posicionament i visibilització del voluntariat en salut

Àmbit de treball 1: Missió i posicionament del voluntariat en salut

És important continuar treballant per refermar la missió i el posicionament del voluntariat en salut. Aquest posicionament implica la seva integració com a part del sistema de salut i reconèixer-ne el valor i la importància per millorar el benestar de les persones ateses.

Accions coordinades per la SASiP

- **SASiP 1.** Promoure la incorporació del voluntariat en l'àmbit de la salut en els models d'acreditació dels centres sanitaris a Catalunya.
- **SASiP 2.** Impulsar accions que ajudin a integrar i normalitzar el voluntariat dins la cultura organitzativa i corporativa dels centres i serveis de salut.

Acció per treballar en un marc ampli de coproducció

- **Coproducció 1.** Compartir experiències de models organitzatius, de gestió de voluntariat, de posicionament estratègic i de visibilització entre les organitzacions, els serveis de salut i els altres agents.

Àmbit de treball 2: Visibilització del voluntariat en salut i estratègies de captació

La visibilització del voluntariat i les estratègies de captació són fonamentals per posar-lo en valor i aconseguir el suport necessari per fer créixer la seva participació en l'àmbit de la salut.

Accions coordinades per la SASiP

- **SASiP 3.** Desplegar una estratègia comunicativa per donar a conèixer el paper del voluntariat en salut dintre del sistema i la comunitat.
- **SASiP 4.** Organitzar una jornada de voluntariat en salut, de manera periòdica.

Acció per treballar en un marc ampli de coproducció

- **Coproducció 2.** Fomentar aliances en l'àmbit educatiu, universitari, social, del món local i d'altres que resultin d'interès per promoure el voluntariat en salut, la seva visibilització, la captació de persones voluntàries, l'aprenentatge servei i el servei comunitari.

Eix 2. Suport a la gestió i millora contínua

Àmbit de treball 3: Reforç de la figura del referent i eines de suport a la gestió del voluntariat en salut

El reforç de la figura de referent i l'impuls d'eines de suport ajuden a garantir una adequada coordinació i gestió del voluntariat en salut. És per aquest motiu que s'incideix particularment en aquest punt, en considerar-lo com una de les prioritats en el desplegament de l'Estratègia.

Accions coordinades per la SASiP

- **SASiP 5.** Impulsar una xarxa estable de referents de voluntariat en salut.
- **SASiP 6.** Habilitar un espai digital compartit en el marc de les diferents accions de l'Estratègia.

Acció que cal treballar en un marc ampli de coproducció

- **Coproducció 3.** Promoure als centres sanitaris la necessitat de disposar de la figura del referent de voluntariat, que compti amb els recursos i la formació adequats.

Àmbit de treball 4: Sensibilització i capacitació en l'àmbit del voluntariat en salut

La sensibilització i capacitació són essencials per garantir la formació i preparació tant de les persones voluntàries com de la resta d'actors implicats. Per tant, es preveu una línia de treball en aquest sentit, que pot incloure formació en l'àmbit de la salut, però també aspectes més transversals com habilitats socials i de comunicació, entre d'altres.

Acció coordinada per la SASiP

- **SASiP 7.** Dur a terme accions específiques de formació i sensibilització sobre voluntariat en salut adreçades a professionals.

Àmbit de treball 5: Cura de la persona voluntària

La cura i acompanyament de les persones voluntàries implica garantir les condicions adequades per al desenvolupament de la seva tasca. Aquest és un dels principals reptes detectats durant el treball de camp dut a terme.

Accions coordinades per la SASiP

- **SASiP 8.** Promoure la cura de la persona voluntària per mitjà de diferents iniciatives.
- **SASiP 9.** Fomentar iniciatives en relació amb el reconeixement de la tasca de les persones voluntàries.

Accions per treballar en un marc ampli de coproducció

- **Coproducció 4.** Donar suport a iniciatives, com els grups d'ajuda mútua (GAM) o les mentories, entre d'altres, per donar suport a la tasca de les persones voluntàries i com a mitjà de suport pel seu benestar emocional.
- **Coproducció 5.** Posar en valor la interacció i la col·laboració de la persona voluntària amb els equips professionals i fomentar, per exemple, la creació de dinàmiques conjuntes.

Àmbit de treball 6: Millora contínua del voluntariat en salut

Més enllà del que s'especifica en la CVS19, cal incidir en la millora de la qualitat del voluntariat en salut mitjançant diversos mecanismes, com la seva incorporació en els estàndards d'acreditació dels centres assistencials, disposar d'un marc d'avaluació, la difusió de bones pràctiques, entre d'altres.

Accions coordinades per la SASiP

- **SASiP 10.** Fomentar la creació d'una xarxa de centres i serveis de salut promotors del voluntariat.
- **SASiP 11.** Impulsar la creació d'un segell de bones pràctiques en voluntariat.

Accions per treballar en un marc ampli de coproducció

- **Coproducció 6.** Elaborar un marc d'avaluació de la implantació del voluntariat i el seu impacte en l'àmbit de la salut.
- **Coproducció 7.** Posar en valor els models de voluntariat nous, com ara el voluntariat de descàrrega, en relació amb les persones cuidadores, i el voluntariat inclusiu i accessible, per cercar l'adaptació a les necessitats de les persones i l'apropament a col·lectius diversos, etc.

Eix 3. Governança del voluntariat en salut

Àmbit de treball 7: Creació d'espais de governança del voluntariat en salut

L'Estratègia aposta per crear un espai de governança propi del voluntariat en salut, d'acord amb les seves especificitats i la rellevància en el sistema de salut.

Accions coordinades per la SASiP

- **SASiP 12.** Elaborar un estudi de la governança del voluntariat en salut a d'altres sistemes sanitaris i models de salut.
- **SASiP 13.** Establir un espai col·laboratiu amb agents implicats en la governança del voluntariat en salut.

Acció per treballar en un marc ampli de coproducció

- **Coproducció 8.** Afavorir el treball en xarxa en el conjunt del territori entre centres i serveis, tant en l'àmbit de la salut com en l'àmbit social.

Àmbit de treball 8: Reforç de la incidència del voluntariat en salut en espais de participació del Departament de Salut

El voluntariat en salut pot aportar una visió cabdal en espais de participació del Departament de Salut. A més, la seva presència pot ajudar a teixir aliances i facilitar el seu posicionament estratègic i la seva visibilització.

Acció coordinada per la SASiP

- **SASiP 14.** Promoure la visibilització del voluntariat i difondre'n l'Estratègia d'impuls i suport en diferents àmbits de participació del Departament de Salut.

Annex I

Fitxes de les accions coordinades per la SASiP

Eix 1. Posicionament i visibilització del voluntariat en salut

Àmbit de treball 1: Missió i posicionament del voluntariat en salut

Fitxa SASiP 1

Promoure la incorporació del voluntariat en l'àmbit de la salut en els models d'acreditació dels centres sanitaris a Catalunya.

Descripció:

Vetllar per la incorporació de l'àmbit del voluntariat en salut en els models d'acreditació de centres sanitaris a Catalunya per tal de fomentar que tinguin un programa de voluntariat, i contribuir a la seva millora d'acord amb els criteris establerts a la CVS19.

Fases:

- Fase 1: Promoure la incorporació de l'àmbit del voluntariat en els models d'acreditació de les diferents línies assistencials.
- Fase 2: Contribuir a la difusió d'aquests models i donar suport als centres sanitaris i serveis de salut.
- Fase 3: Fer el seguiment del grau d'incorporació dels estàndards de voluntariat en l'àmbit de la salut, així com de l'evolució del seu grau d'assoliment.

Fites i indicadors:

- Establiment de criteris relacionats amb el voluntariat en salut en els models d'acreditació de centres sanitaris a Catalunya (sí/no).
- Nombre de línies assistencials que han incorporat l'àmbit del voluntariat en salut en els seus estàndards

Calendari: A partir de l'any 2024.

Fitxa SASiP 2

Impulsar accions que ajudin a integrar i normalitzar el voluntariat dins la cultura organitzativa i corporativa dels centres i serveis de salut.

Descripció:

La integració i normalització del voluntariat dins la cultura organitzativa i corporativa dels centres i serveis de salut és clau per garantir-ne la sostenibilitat i eficàcia.

Això implica no només la promoció i el suport als programes de voluntariat, sinó també la seva incorporació en la planificació estratègica i operativa de l'organització.

Fases:

- Fase 1: Dur a terme accions de sensibilització envers la necessitat de vincular el voluntariat a l'estratègia de l'organització, per exemple, a les polítiques de responsabilitat social corporativa.
- Fase 2: Recopilació d'experiències destacables en aquest àmbit.
- Fase 3: Visibilització d'aquestes experiències.

Fites i indicadors:

- Nombre d'accions fetes.
- Experiències recopilades en aquest àmbit.
- Experiències visibilitzades en aquest àmbit.

Calendari: A partir de l'any 2026

Àmbit de treball 2: Visibilització del voluntariat en salut i estratègies de captació

Fitxa SASiP 3

Desplegar una estratègia comunicativa per donar a conèixer el paper del voluntariat en salut dintre del sistema i la comunitat.

Descripció:

És essencial continuar desplegant accions per donar a conèixer el paper del voluntariat en salut i la Carta del voluntariat en l'àmbit de la salut de 2019, i incidir especialment en els equips directius dels centres i serveis de salut.

Per aconseguir-ho, es poden emprar diferents estratègies comunicatives, com ara l'organització de jornades, seminaris i reunions, la participació en fòrums i xarxes professionals, amb la col·laboració d'organitzacions de salut i entitats vinculades al voluntariat i a la salut, així com campanyes específiques, segmentades i adaptades a diferents grups de població, amb una visió territorial que s'adapti a l'entorn urbà, semiurbà i rural.

En el marc d'aquesta acció es preveu l'elaboració, adaptació, actualització i difusió de materials comunicatius, en col·laboració amb d'altres administracions, proveïdors i entitats.

Elaborar i desplegar l'estratègia comunicativa del voluntariat en salut serà, doncs, clau per a la seva promoció i visibilització.

Fases:

- Fase 1: Valoració de les diferents estratègies ja desplegades i revisió i actualització dels materials comunicatius existents.
- Fase 2: Elaboració de l'estratègia comunicativa.
- Fase 3: Implementació de l'estratègia comunicativa en col·laboració amb diferents actors i monitorització dels resultats.

Fites i indicadors:

- Nombre i tipus d'accions comunicatives fetes.
- Nombre d'accessos i de descàrregues dels materials publicats al portal corporatiu del Departament de Salut.

Calendari: Acció prevista a partir de l'any 2024.

Fitxa SASiP 4

Organitzar una jornada de voluntariat en salut de manera periòdica.

Descripció:

Organitzar una jornada temàtica sobre el voluntariat en salut per contribuir a la seva visibilització i promoció, i també reconèixer la tasca de les persones voluntàries.

Aquesta jornada pot servir per aprofundir en temes d'interès, intercanviar experiències, difondre bones pràctiques i projectes innovadors i fomentar les aliances i les col·laboracions.

Fases:

- Fase 1: Planificació de la jornada (format, abast, continguts, etc.).
- Fase 2: Celebració d'una primera jornada.
- Fase 3: Avaluació de la jornada.

Fites i indicadors:

- Nombre de persones assistents.
- Valoració de la satisfacció.

Calendari: A partir de l'any 2024.

Eix 2. Suport a la gestió i millora contínua

Àmbit de treball 3: Reforç de la figura del referent i eines de suport a la gestió del voluntariat en salut

Fitxa SASIP 5

Impulsar una xarxa estable de referents en gestió del voluntariat en salut.

Descripció:

Impulsar una xarxa estable de referents en gestió del voluntariat com a punt de trobada i d'intercanvi d'experiències i coneixements, que contribueixi a promoure la implementació efectiva del voluntariat en els centres i serveis de salut.

Aquesta xarxa també servirà com a espai d'acollida de les persones que s'inicien en el desenvolupament de les tasques de referent de voluntariat.

Fases:

- Fase 1: Comunicació de la iniciativa als centres i serveis de salut i identificació dels referents de voluntariat. Una xarxa per àmbit assistencial.
- Fase 2: Posada en marxa de la xarxa amb una primera trobada dels referents per compartir els objectius i la dinàmica de funcionament.
- Fase 3: Creació d'un grup motor de la xarxa amb representants dels diferents àmbits assistencials.

Fites i indicadors:

- Nombre de reunions/any.
- Nombre de centres i serveis de salut que hi prenen part.
- Nombre de persones que hi participen.
- Nombre d'accions promogudes des de la xarxa

Calendari: A partir de l'any 2024.

Fitxa SASiP 6

Habilitar un espai digital compartit en el marc de les diferents accions de l'Estratègia.

Descripció:

Aquest espai digital ha d'actuar com a instrument de suport a diferents accions d'aquesta Estratègia, per tal d'intercanviar informació i experiències, així com per afavorir el treball en xarxa i la col·laboració i coordinació en el marc de diferents projectes. Alhora, pot contribuir a detectar necessitats i oportunitats de cooperació entre actors, a més d'afavorir la millora dels programes de voluntariat en salut.

L'espai pot incloure funcionalitats com un banc de recursos, amb instruments i materials de suport per millorar la gestió del voluntariat, un pla d'acollida a la persona voluntària, treballs de consens, funcions de la figura del referent, un mapa d'actors que reculli institucions, entitats, centres i serveis de salut que treballen en l'àmbit del voluntariat en salut, etc.

Fases:

- Fase 1: Definició dels requisits funcionals de l'espai digital i valoració de l'eina més adequada.
- Fase 2: Desenvolupament de l'espai i del banc de recursos.
- Fase 3: Avaluació d'una proposta pilot i posada en marxa de l'espai digital.
- Fase 4: Difusió i actualització periòdica de l'espai

Fites i indicadors:

- Espai digital en marxa (sí/no).
- Persones usuàries de l'espai.
- Nombre de components de l'espai.
- Nombre de noves funcionalitats que s'incorporen cada any.
- Banc de recursos en marxa (sí/no).
- Nombre de materials disponibles al banc de recursos.
- Nombre d'accessos al banc de recursos.
- Accions de difusió fetes.
- Nombre d'incorporacions al mapa/anual.

Calendari: A partir de l'any 2025.

Àmbit de treball 4: Sensibilització i capacitació en l'àmbit del voluntariat en salut

Fitxa SASiP 7

Dur a terme accions específiques de formació i sensibilització sobre voluntariat en salut adreçades a professionals.

Descripció:

La formació i la sensibilització de les persones professionals de l'àmbit de la salut en relació amb el voluntariat són aspectes fonamentals per fomentar-ne la implementació efectiva. A més, pot promoure una implicació més gran i compromís d'aquests professionals, i un entorn favorable per a la col·laboració amb les persones voluntàries.

Es poden abordar temes com la importància del voluntariat en salut, la col·laboració amb les persones voluntàries i com acollir-les, la normativa, les implicacions emocionals i ètiques, així com les oportunitats per millorar el benestar dels i les pacients i el seu entorn.

Fases:

- Fase 1: Explorar les principals necessitats formatives i de sensibilització a les quals cal donar resposta.
- Fase 2: Promoure accions formatives i de sensibilització als professionals de l'àmbit de la salut.

Fites i indicadors:

- Nombre d'accions de formació i sensibilització fetes.

Calendari: A partir de l'any 2025.

Àmbit de treball 5: Cura de la persona voluntària

Fitxa SASiP 8

Promoure la cura de la persona voluntària per mitjà de diferents iniciatives.

Descripció:

Amb aquest objectiu es pot comptar amb diferents iniciatives, com ara una guia que pot ser adaptada pels centres i serveis de salut que tenen un programa de voluntariat. També es podrien establir plans compartits de formació i d'acompanyament a les persones voluntàries, adaptats als diversos àmbits d'actuació, així com promoure formacions en autocura i gestió emocional adreçades al benestar de la persona voluntària, entre d'altres.

Aquesta iniciativa ha de contribuir, doncs, a donar resposta a la cura de voluntaris i voluntàries, per millorar-ne el benestar i prevenir-ne el desgast.

Tanmateix, seria recomanable que abastés les diferents etapes de l'acció voluntària, que van des de la captació, l'acollida i la vinculació fins a la desvinculació i el postvincl.

Fases:

- Fase 1: Definició del projecte.
- Fase 2: Elaboració de la guia.
- Fase 3: Difusió de la guia.

Fites i indicadors:

- Accions de difusió fetes.

Calendari: A partir de l'any 2027.

Fitxa SASiP 9

Fomentar iniciatives en relació amb el reconeixement de la tasca de les persones voluntàries.

Descripció:

Aquesta acció implica el recull de criteris, pautes i experiències que contribueixin a la normalització del reconeixement de la tasca de la persona voluntària i del seu valor.

Els criteris poden fer referència al reconeixement formal de la seva activitat i aprenentatge en la mateixa organització o entitat, així com a la participació en actes públics o la publicació de notícies relacionades amb la seva tasca, entre d'altres.

Tanmateix, es donarà suport, si escau, a la difusió d'aquelles iniciatives tant des del punt de vista corporatiu com de les entitats, que posin en valor la tasca del voluntariat en l'àmbit del sistema de salut i de la comunitat.

Fases:

- Fase 1: Recopilació d'experiències en relació amb el reconeixement a les persones voluntàries.
- Fase 2: Anàlisi de les experiències.
- Fase 3: Elaboració de les pautes compartides.

Fites i indicadors:

- Nombre d'experiències recopilades.
- Accions de difusió de les pautes.

Calendari: A partir de l'any 2026.

Àmbit de treball 6: Millora contínua del voluntariat en salut

Fitxa SASiP 10

Fomentar la creació d'una xarxa de centres i serveis de salut promotors del voluntariat.

Descripció:

Es tracta d'una iniciativa que cerca connectar els centres i serveis de salut que promouen el voluntariat, i establir dinàmiques conjuntes d'acord amb uns criteris compartits.

Aquesta xarxa pretén contribuir a la creació de sinergies per a una millora en la gestió del voluntariat i en la seva integració en el sistema de salut.

L'activitat d'aquesta xarxa es podria visibilitzar en el marc d'accions com la jornada de voluntariat o el banc de recursos, entre d'altres.

Fases:

- Fase 1: Disseny del projecte.
- Fase 2: Comunicació del projecte als centres i serveis de salut.
- Fase 3: Posada en marxa de la xarxa.

Fites i indicadors:

- Centres i serveis de salut que hi estan adherits.
- Nombre d'accions dutes a terme per la xarxa.

Calendari: A partir de l'any 2025.

Fitxa SASiP 11

Impulsar la creació d'un segell de bones pràctiques en voluntariat.

Descripció:

Aquesta acció, que busca promoure la qualitat en la gestió del voluntariat en salut d'acord amb uns criteris preestablerts, pot ser un distintiu a aquells centres i serveis de salut per fer visible el seu compromís amb el voluntariat, les persones voluntàries i amb la comunitat.

Aquests criteris poden fer referència a un pla de voluntariat ben estructurat, la definició de pautes per a la seva gestió, la promoció de la formació i suport a les persones voluntàries, i la participació activa en campanyes de sensibilització sobre el voluntariat en salut, entre d'altres.

Així mateix, pot suposar el reconeixement a iniciatives que el posin en valor i comportin un avenç significatiu en l'acció voluntària, així com un impacte positiu en l'àmbit comunitari.

Fases:

- Fase 1: Disseny del projecte i constitució d'un grup de treball per al consens dels criteris.
- Fase 2: Posada en marxa del segell.
- Fase 3: Avaluació del projecte.

Fites i indicadors:

- Definició dels criteris per a l'elaboració del segell de bones pràctiques.
- Nombre d'accions de difusió del projecte.
- Nombre de centres i serveis de salut amb el segell.

Calendari: A partir de l'any 2026.

Eix 3. Governança del voluntariat en salut

Àmbit de treball 7: Creació d'espais de governança del voluntariat en salut

Fitxa SASiP 12

Elaborar un estudi de la governança del voluntariat en salut a d'altres sistemes sanitaris i models de salut.

Descripció:

La iniciativa té com a objectiu principal aportar coneixement a l'hora d'establir pautes clares i consensuades per a la governança i la gestió del voluntariat, i pretén aprofitar i facilitar el coneixement d'experiències de voluntariat en salut reeixides a d'altres països de món.

Aquesta recerca es pot anar actualitzant de manera periòdica, i els àmbits analitzats es poden correspondre amb els de la Carta del voluntariat en l'àmbit de la salut de 2019.

Fases:

- Fase 1: Establiment dels criteris bàsics per a la recerca d'experiències.
- Fase 2: Anàlisi de la documentació obtinguda.

Fites i indicadors:

- Recerca feta (sí/no).

Calendari: A partir de l'any 2025.

Fitxa SASiP 13

Establir un espai col·laboratiu del conjunt d'agents implicats en la governança del voluntariat en salut.

Descripció:

L'impuls i suport al voluntariat en salut passa en una gran part pel treball en xarxa entre la gran diversitat d'actors que hi intervenen, com poden ser professionals, entitats, administració, centres i serveis de salut.

Per aquest motiu es proposa establir i dinamitzar un espai col·laboratiu que serveixi de punt de trobada per compartir, coordinar i impulsar accions de suport al voluntariat en salut, a més de ser un espai estratègic per impulsar el voluntariat.

Tanmateix, pot servir d'aglutinador i de paraigua dels diferents grups de treball i de xarxes que s'impulsen en el marc d'aquesta Estratègia, i d'altres que s'escaiguin.

Fases:

- Fase 1: Disseny de l'espai col·laboratiu.
- Fase 2: Constitució de l'espai col·laboratiu.

Fites i indicadors

- Espai col·laboratiu en marxa (sí/no).
- Nombre de reunions de l'espai.

Calendari: A partir de l'any 2025.

Àmbit de treball 8: Reforç de la incidència del voluntariat en salut en espais de participació del Departament de Salut

Fitxa SASiP 14

Promoure la visibilització del voluntariat i difondre'n l'Estratègia d'impuls i suport en diferents àmbits de participació del Departament de Salut.

Descripció:

L'acció té com a objectius teixir aliances i sensibilitzar diferents agents en relació amb el paper del voluntariat com una de les formes de participació ciutadana.

En aquest sentit, visibilitzar-lo en el si de diferents espais de participació del Departament de Salut i d'altres, pot contribuir a enriquir-ne la visió i donar a conèixer la veu específica del voluntariat. Així mateix, pot suposar un enriquiment en el coneixement d'altres perspectives i realitats, alhora que significa una manera de reconèixer i valorar l'acció voluntària.

Fases:

- Fase 1: Visibilitzar el voluntariat en salut i la seva Estratègia d'impuls i suport en els espais de participació del Departament de Salut i d'altres.

Fites i indicadors:

- Nombre de sessions en què es dona a conèixer.

Calendari: A partir de l'any 2024.

Annex II

**Cronograma de
desplegament de les
accions coordinades per
la SASiP**

Eix 1. Posicionament i visibilització del voluntariat en salut		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1. Missió i posicionament del voluntariat en salut	SASiP 1. Promoure la incorporació del voluntariat en l'àmbit de la salut en els estàndards d'acreditació de centres sanitaris a Catalunya.	[Barra horitzontal de color lila]						
	SASiP 2. Impulsar accions que ajudin a integrar i normalitzar el voluntariat dins la cultura organitzativa i corporativa dels centres i serveis de salut.			[Barra horitzontal de color lila]				
2. Visibilització del voluntariat en salut i estratègies de captació	SASiP 3. Desplegar una estratègia comunicativa per donar a conèixer el paper del voluntariat en salut dintre del sistema i la comunitat.	[Barra horitzontal de color lila]						
	SASiP 4. Organitzar una jornada de voluntariat en salut de manera periòdica.	[Barra horitzontal de color lila]						

Eix 2. Suport a la gestió i millora contínua		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
3. Reforç de la figura del referent i eines de suport a la gestió del voluntariat en salut	SASiP 5. Impulsar una xarxa estable de referents en gestió del voluntariat en salut.	[Barra horitzontal de color verd]						
	SASiP 6. Habilitar un espai digital compartit en el marc de les diferents accions de l'estratègia.		[Barra horitzontal de color verd]					
4. Sensibilització i capacitació en l'àmbit del voluntariat en salut	SASiP 7. Dur a terme accions específiques de formació i sensibilització sobre voluntariat en salut adreçades a professionals.			[Barra horitzontal de color verd]				
5. Cura de la persona voluntària	SASiP 8. Promoure la cura de la persona voluntària per mitjà de diferents iniciatives.				[Barra horitzontal de color verd]			
	SASiP 9. Fomentar iniciatives en relació amb el reconeixement de la tasca de les persones voluntàries.			[Barra horitzontal de color verd]				
6. Millora contínua del voluntariat en salut	SASiP 10. Fomentar la creació d'una xarxa de centres i serveis de salut promotors del voluntariat.	[Barra horitzontal de color verd]						
	SASiP 11. Impulsar la creació d'un segell de bones pràctiques en voluntariat.			[Barra horitzontal de color verd]				

Eix 3. Governança del voluntariat en salut		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
7. Creació d'espais de governança del voluntariat en salut	SASiP 12. Elaborar un estudi de la governança del voluntariat en salut a d'altres sistemes sanitaris i models de salut.							
	SASiP 13. Establir un espai col·laboratiu amb agents implicats en la governança del voluntariat en salut.							
8. Reforç de la incidència del voluntariat en salut en espais de participació del Departament de Salut	SASiP 14. Promoure la visibilització del voluntariat i difondre la seva estratègia d'impuls i suport a diferents àmbits de participació del Departament de Salut.							